

5160.
A. 3118

Koolilaste vahepalukesed.

Uued õpetlikud ja lõbusad näidendid, ring-
mängud ja nootidega laulud meie lastele.

I.

Kirjutanud
H. Kuhlbusch.

Wiljandis.
Trükitud A. Tõllasepp'a trükikojas.

Koolilaste wahepaluse sed.

Uued õpetlikud ja lõbusad näidendid, ringmängud
ja nootidega laulud meie lastele.

I.

Kirjutanud

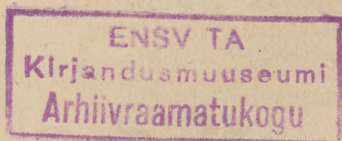
H. Kuhlbusch.

Wiljandis.

Trükitud A. Tõllajeppe'a trükikojas.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 25 мая 1905 г.

24808

Sisu.

Gesjõna.

Palujad lapsed. (Näidend neljas järgus).

Jõulupuu juures. (Ringmängu laul).

Betlema wälja peal. (Laul).

Armas laps, oh kuule ja. (Laul).

Koolilapsed. (Näidend ühes järgus).

Koolilaste laul. (Ringmängu laul).

Põllumehe laul. (Ringmängu laul).

Ну, ребята, маршъ домой! (Ringmängu laul).

Kewadel. (Laul).

Snnetumad mehed. (Ühise näidend Krõlowi järele).

Elawad pildid:

a) Kaitse ingel.

b) Taewa koor paradiisi aias.

c) Üht, armastus, lootus.

d) Ühtu rahu kuulutamine.

Mõned märkused.

Gesfõna.

Ragu pealfiri näitab, on jee raamat kõige pealt koolilastele määratud. Koolipidud meie koolides olivad mõne aasta eest päris tundmata asjad. Nüüd peetakse neid üsna tihti, aga kooliõpetajad ja ajalehed kaebavad, et jelleks parajaid lugusi, mängusi ega laulusi naljalt leida ei ole. „Koolilaste Wahepalusejed“ tulewad ühte ojastest jellest puudusest ära täitma. Kõik lood, peale mõne laulu wiisi, on uued ja walla-koolilastega ära proovitud. Lõffide mitmekesisuse peale panin ma hästi rõhku ja loodan, et igaüks siit midagi meelepäralist leiab. Armsad lapsed, lugege, laulge ja õppige neid lugusi. Teie leiate siit õpetusi, leiate siit jõuita lõbu ja lusti, mida üksigi wanem ega kooliõpetaja teile ei keela. Vähemad need joowid täide, siis olen ma õnnelik — õnnelik, et teid, armsad lapsed, sammukese edasi olen wiinud.

J. Kuhlbusch,

kooliõpetaja.

Valujad lapsed.

Osafised.

Emma, 34 aastane leik.

Eiisi, } tema lapsed.
Kusti, }

Eedi, fooliaruline poisike.

Leeni, } fooliarulised tütarlapsed.
Anni, }

Tohtri proua.

Ellu, tema tütar, arvata 5 aastane.

Kutjar, tohtri proua moorimees.

Ingel, ainult kaastegew.

(Õdib ka ilma inglita mängida).

Näitepaik: jauna tuba.

Esimene järk.

Sisisejad: Papse woodi tuas, Eiji woodis haige, ema istub woodi ligi ja kujuk sukka; weike laud afna all.

1. etteaste.

Ema ja Eiji, pärast Kusti ja Eedi.

Ema: (kaeblikult). Jah, tõsi jee on, et waeste inimeste elu üksnes siis rõõmulik on, kui rahu ja õnn nende keskel walitseb. Kui rõõmulikult ja ütle mata õnnelikult ma oma armja Maduga 8 abieluaastat mööda saatjin. (Hästi kurwalt). Müüd hingab ta ju kolmandat aastat hauas. — Sumal ülendagu ta hinge! (Vaseb käed ja sukka süle sukutada). — Mul tulewad need raske haiguse ajad meelde, need walutunnid, mis Madu hädades kannatas, ja jee kestis temal poolteist aastat. Minult waejus, wiletsus, wõlg ja 4 weikest last jäiwad mulle järele. Puudus on juur; nälga ja külmä olen ma 2 lese-aastat alati kannatanud, — pean tihti lastega ühes nutma! — (Kindlamalt). Täewas õnnistagu Saareotsa peremeeft, kes minu peale halastas ja mind jia (waatab ringi) wihusauna tuakesesje weike maksu eest korterisje wõttis ja wähest mõne hao oksa ehk puupilpa toidu teetmijeks kingib. Siis, kui oma sõnakuuleliku lastega

juttu ajan, ehk Sumalaga palwe läbi kõnelen, siis ainult kuiwawad pijarad mu silmist ja südamet hääle ütleb: palu ja tee tööd!

Eiisi: (oigab woodis, liigutades). Aii! — aah!

Ema: (mahedasti). Mäga, Eiisikene, mäga, siis saad terweks. (Waatab jukka ja kõneleb nagu enese käest nõu otstides). Peiwa ja jahu ei ole enam. — Mäe perenaine on küll hea inimene, aga kas ta mulle üht leiba lainab on teadmata, sest 2 puuda jahu on seal ennegi ju wõlgu, — toobi tangu ja mõne peo täie püüsi jahu on ta mulle ka kinkinud. — Raha mul ei ole! — Pähets Eiimatu perenaise palwele?! (Tõuseb püsti). Mäa kuda ja lähed, Eiisi on wäga haige, ei saa kuhugile! (Istub, pead käte wahel lastes, nutust). Oh Sumal! Ei leiba, ei raha, ei aega! — Mita mind oh Sumal! (Kusti ja Gedi tulewad sisse).

Kusti: Ema, armas ema, mis sul wiga on?

Ema: Eiisi on wäga haige! — (Küüdes). Mäa kuda ja, Kusti, täna koolist nii wara kodu tulid?

Kusti: Täna käis koolikatsuja, kooliõpetaja lastis meid kõiki pärast katsumist lahti ja läks ise koolikatsujaga ühes Sämeri kooli juure. (utse poole waadates). Minu kooli jõber, Katsjapa Gedi, tuli ka siia.

Gedi: (kummardades). Tere!

Ema: Tere, tere!

Eiisi: (lõtkab ema teretamise ajal teki järsku pealt ära ja oigab üsna waljusti). Aii, aa, oii!

Ema: Eiisi, mis sul wiga on?

Kusti: Kust on haige?

Eiisi: Pea valutab.

Kusti: Pea valutab ikka väga kaua.

Eiisi: Silmad valutavad.

Cedi: Kust veel valu on? (Katsub Eiisi pead). Saad
marsti terweks, Jumal aitab terweks.

Eiisi: Jua!

Cma: (wõtab laualt weefruusi ja annab seda Kusti kätte
üteldes): Siin on wett. . . Ma lähen natuke-
jeks ära. (Cma ära, Kusti joodab Eiisit).

Eiisi: Pea valutab! aii, aiijah!

Kusti: Ma panen wett pähe, see teeb terweks.

Cedi: Pane rätikuga wett. (Kusti võtab naela otsast
rätiku, Cedi walab sellele wett peale ja paneb Eiisi päha).

Eiisi: Kas ema läks rohtu tooma?

Kusti: Küll ta toob. — Kas on nüüd parem?
(Katsub Eiisi pead).

Eiisi: Jah!

Cedi: Palu Jumalat, tema teeb sind terweks.

Eiisi: Pea valutab, ei wõiii — aii!

Kusti: Mõtlen Jumala peale.

Cedi: Üks waga Juudamaa kuningas Hiiskia oli ka
ford raskesti haige, ta palus Jumalat ja sai
terweks.

Kusti: Jää magama, õekene.

Eiisi: Ma mõtlen Jumala peale.

Cedi: Jumal aitab sind, hea Eiisi.

Kusti: (aknast õue waadates). Ei tea, kuhu see ema
läks?

Gedi: (astub ufsse poole, wõtab kooli- wõi kaelakoti kaelast ära, Kusti tegi seda ju jisssetulles). Kusti, tule natuke fiia! (Kusti ligineb). Ma kuulsin, kui jisse tulime, et sinu emal leiba ei ole, wõta see leiwa kanikas ja karbiga wõid ja anna ema kätte.

Kusti: Sa oled hea pois, Gedi, — aga kas ja tohid anda?

Gedi: Wõta aga wastu, see jäi täna järele ja leiba meil kodus on.

Kusti: Suur tänu, emal on jellest wäga hea meel.

Gedi: Mull on fiin praegu 4 kopikut, (wõtab taskust) wõta see oma kätte ja too Viisile poest saia. — Nüüd Sumalaga seekord.

Kusti: Sumalaga, hea Gedi! (Gedi ära. Kusti läheb Viisi juure, waatab, kuulab, ütleb): Magab. — Viisi küsis rohtu, — emal raha ei ole, — tohter elab 4 wersta eemal. — Siin on 4 kopikut Gedi raha (waatab seda). Minul omal on topfikus 6 kopikut. Ma lähen tohtri juure ja palun oma hea õele rohtu. Ma palun teda wäga, ta annab tõesti mulle 10 kopiku eest rohtu, — ma usun seda kindlasti. Ema tuleb warsti tagasi, — ja ega ema seda ei keela. (Wõtab topfikust raha, paneb mütsi pähe ja läheb).

(Gesriie langed).

Teine järk.

Sissesead: Tee äärne wõsastik, kus mõned lepa, kadaka wõi kuuse wõsud kaswawad. Näi-

telawa pōrandale mõib ſuwel rohtu, talwel peenikeſt kuufe ehk kadaka okſte puru riputada, et rohu wärm näha oleks. Kuſti ſeiſab põlwili, riſtiſ kättega weikſe mätta peal, waatab taewa poole ja loeb palwet, kuna ingel*) tema ſelja taga ſeiſab ja palujat õnniſtab. Bengal walguſtab tuba ja näitelawa.

Kuſti: (palub). Armuline Jumal taewa ſees, mina ſeiſan ſiin kõrwaliſes kohas, wõſaſtikus, Sinu ees ja palun Sind ſüdamest: Dee minu hea õde Liifi terweks, tema on minule ja emale wäga armas. Meie loeme ja laulame alati ühes koos; minul on temast wäga kahju. Oh Jumal! Halasta minu õe peale ja wähenenda tema valu. Mina lähen nüüd tohtri juureſt Liifile rohtu paluma. Dee Sina, armas taewane Iſa, tohtri herra meel nii heldeks, et ta rohtu ei keela. Mita et kõik forda läheb!

Kuule minu palwe häält,
Kõrge taewa trooni päält;
Sina oled armuline,
Wägew, ſuur ja auuline:
Sündku Sinu tahtmine. Amen!

(Bengal kuſtub ja eesriie langes).

*) Inglise mõib üht tiitarlaſt muuta, kellel iluſad piſad pehmed juuksed on. Juuksed tulewad ſaltude ſaupa kõwa niidi ümber palmi wõi patſi teha, muidugi märjaſt peaſt ja niiti mõõda kõik loſid kruusku kottu tõmmata. Kui juuksed häſti kuiwanud, siis mõib neid lahti wõtta ja korralikult õladele kohewile kammida. Inglise ilikond olgu walgeſt loori ſarnaeſt riideſt tehtud. Tiivad peab papiſt lõikama ja walgeks wärvima, kuhu ſule jooned peale tulewad jooniſtada. Inglise ilikond maksab 1 rubla ümber, tiivad 20 kop. ja bengali ſulub 15 kop. eeſt ära.

Kolmas järk.

Sisjesead: Kõik nii nagu esimese järgu lõpul jäi.

1. etteaste.

Ema ja Liisi, pärast Leeni ja Anni.

Ema: (hüüab ukse taha). Kusti, Kusti tule natukene süia! — Kusti! — (Sisse). Kuhu see Kusti nüüd Gediga on läinud? (Näeb leiba laual). Mis leib see on? — Ja karbid? (Vaatab sisse). Eks Gedi poisu ole seda süia jätanud. — Saab ju kõik kuulda. (Viib leiva ja karbid körvale, istub toolile, kujuk sukka ja kõneleb kaebawal toonil). Oh elu, oh elu, kui keerulised on sinu teed, sinu peal on roosid, on ohakaid. Rõõm ja mure on kaksikvennad, seda tunnen mina täiesti. (Lõuseb püsti, paneb sukavardad toolile). Vapsepõli on lustiline, nooruses olnakse rõõmsad, aga kui väga, väga fagedasti unustakse ära, et ka mured inimest muljuma tulevad. Ma kujutasin oma roosilises rõõmupõlmes endale lahket elu ja head kääkaiu alati kaunimal kujul ette. Ma unistasin ainult õnnest, ilust ja küllusest. Ma oled pidanud rõõmu, õnne ja nooruse päevade sees igapäev Sumalat tänama ja teda paluma, et Ta mind murede ja wiletsuste eest hoiaks. (Kätt südamet koha pannes). Mul on tõesti sellest jüüdi! — (Sutustades). Oma õitse ajal ei pannud ma

ka jest nagu tähelegi, kui kiriku eestpalwes hädaliste, haigete, waeste ja muude eest paluti, kes wiletsuste sisse sattunud; ma arwasin: ega see minusse ei puutu. Müüd on need sõnad wäga armsjad mu kõrwadele, ime magusad mu rõhutatud waimu ja südamele. (Paneb käed risti). Sumal, anna andeks mu noorepõlwe rumalus ja eksitused. Walgusta kõiki noori südameid oma sõna läbi, et nad Su imelikka teesid juwara tundma õpiksivad. Maast madalast peakisivad kõik sellest aru saama, et „inimene mõtleb, aga Sumal juhib.“ (Sstüb). Sumala tahtmine oli see, et siin wiletsuses ja waesuses oma haige lapse juures pean istuma ja nälga kannatama. Sumala tahtmine sündigu!

2. etteaste.

(Leeni ja Anni tulewad korwi kandes sisse).

Leeni ja Anni: Tere!

Ma: (püüsti tõustes, lahkest). Tere lapsed! — Noh, Leeni ja Anni, kas tulite meie haiget Viisit vaatama?

Leeni ja Anni: Jah! (Leeni üffi). Meie ema saatis Viisile pudeliga piima (annab kätte), kakuke leiba ja muud asja. (Annab korwiga).

Ma: Suur tänu, head lapsed, teil wäga hea ema. (Wiib pudeli ja korwi kõrwale).

Viisi: (uneft ärkades). Ema, kas tõid rohtu?

Ema: Eiifikene, Mäe Seeni ja Dtsja Anni tulivad
jind waatama.

Anni: (Eiifile). Ma tõin sulle ühe pildi. (Annab kätte).

Eiiji: Tänan wäga. — See on ju ingel, — ma
nägin niisugust unes.

Seeni: Jumal teeb jind tõesti terweks, inglid on
Jumala teendrid. — Aga ma nägin üleela
unes, et ja olid terve, nägin, et olime kõik
kolmekesti Kangru hobuste koplis. Seal m'e
jooksime, laulsime, forjasime lillesid, tegime pär-
gasid, — ma panin ühe pärja minu pähe, Eii-
fikene, küll ja olid siis selle pärjaga ilus. —
Kui üles ärkasin, palusin kohe Jeesust, et jind
ruttu terweks teeks. Minul ja Annil on wäga
kahju, et ja haige oled.

Eiiji: Mu pea ei waluta enam wäga palju, —
laulge üks laul.

Ema: Paulame jeda: Ma olen weike karjane.

(Paulawad, lapsed esimest, ema teist häält).

Ma olen weike karjane,
Mul loodud laul ja keel,
Sest laulan kui üks lõoke,
Ja rõõmus minu meel.

Kui waatan taewa ülesse,
Siis tuleb meelde see,
Et jeal üks hea karjane,
Ma tema talleke.

Sind, kallid taewa farjane,
Ma tänan südamest,
Et hoiad, kaitset heldeste
Mind, oma tallest.

(M. Körber).

(Päulu viimise salmi hakatusel tulevad tohtri proua oma tütre ja Kusti uksest sisse, jäävad kuni laulu lõpuni seisma. Ema ja lapsed ei pane neid tähelegi).

3. etteaste.

Endised, tohtri proua tütre ja Kusti.

Kusti: (ema juurde minnes).? Ema, tohtri proua tuli siia! (Kõik vaatavad ja teretavad).

Tohtri proua: Tere, tere! (ema poole) ma tulin teie haiget last vaatama.

Ema: Rõõmustan väga, tänan väga, et auuline proua waewaks võtnud maest inimest vaatama tulla.

T. proua. Teie weikene poeg (vaatab Kusti poole) palus väga härdasti tohtri käest oma haige õele rohtu, ma kuulasin seda pealt ja tohtri herra nõuusolemise peale sõitsin oma weikese tütrega siia.

Kusti: (emale). Hea proua andis mulle saia, magusaid kooki ja sõidatas mind wedru wankris. (Kustil paistavad aiad taskust välja).

T. proua: Ja jaa, — ma olen laste haigusi ikka tundma õppinud, (paneab käefoti lauale ja räägib kindaid käest tõmmates edasi) ma waatan teie (ema otse wadates) lapse haiguse järele, räägin sellest tohtri herrale ja saadan temale rohtusid.

Emä: Tänan südamest, armuline proua.

(Eiisi püüab woodist wälja waadata).

D. proua: (mõtab käekotist hõbe thee-lusika ja kuulamise toru wälja, läheb Eiisi juure ja kõneleb südamlisult). Lapsukene, kas oled haige?

Eiisi: Jah!

D. proua: Wäga kahju, et sa, lapsukene, haige oled. (Katsub pead). Ole hea laps, tõuse natuke istufile (aitab ise). Näita oma suud seestpoolt, — tee suu lahti (waatab weidi). Uja keel ka wälja — nõnda jah (hoiab lusika warrega keelt ja waatab suhu). Sa oled, lapsukene, ju mitu päewa haige olnud.

Emä: Eigi kaks nädalat, tohtri proua.

D. proua: Ja jah, — kahju "ll! (Eiisile). Heida nüüd jälle woodi peale (kuulab toruga Eiisi rinna pealt, katsub käega kõrwa tagust). — Küllap Sumal find terweks aitab, hea laps, annan sulle ka rohtu.

Eiisi: Tänan wäga, — ma mõtlen Sumala peale.

D. proua: (oma tütrele). Noh, Elli, anna need lilled haige lapsele, ta on hea laps. (Annab lilleji). (Emale). Teie lapsel on seesmine palawik, weri on ka nõrk, — ma saadan rohtu. Pea walu wastu annan siin temale üks rohi, seda peab laps 3 ehk 4 korda päewas uinast jisse nuusutama. (Annab rohu pudeli kätte, paneb lusika ja toru kotti).

Emä: Tänan, proua on wäga armuline ja halsataja.

L. proua: (Kustile). Weike poisu, mine ütle wäljas kutjarile, et ta ühe paki wanfrilt jisse toob.

Kusti: Jah, proua. (Ära).

L. proua: (emale). Kuda teie ka elate?

Ema: Tänan küsimast, auuline proua, wäga wilets elu. (Kurtes). Abikaas on ju üle 2 aastat huaas, põetajin teda 1¹/₂ aastat, 4 weikest last jäi järele. Paar kuud pärast isa surma jäi üks tütar haigeks ja saatsin ta kuue nädalise põetamise järele isa kõrwa hauda. Ühe nelja aastase poja andjin linna jugulase kätte kaswatada. Raske oli küll temast lahkuda, aga nälg läks päew päewalt ifka juuremaks. Dööd ei ole ka wõimalik teha olnud ja inimestega on praegu mitut asja wõlgu.

L. proua: So, jo, siis on küll raske elu. (Kusti ja kutjar tupp).

Kutjar: Siin on teie pakk proua. [Ära].

L. proua: [kõrwi wõi paki lahti wõttes]. Ma tõin teile ja teie haige lapsele midagi ligi. [Emale] Olge head, wõtke, (annab) siin on mõni nael suhkurt, natuke teed ja kohwi, ka worsti on siin.

Ema: [wastu wõttes]. Tänan, proua arm on wäga juur.

L. proua: Ja siin on üks pudel marja jasti, andke jeda lapsele paar korda päewas, pool õlle klaasi täit korraga, see kojutab teda.

Ema: Ma ei mõista head prouat kudagi enam tänada.

L. proua: Ei ole midagi tarwis.

Elli: Mamma, kas need lapsed laulsiwad?

L. proua: Jah, Elli, need on ka head lapsed.

Em a: (seletades). Need lapsed tulivad haiget maa-
tama ja laulsiwad tale rõõmuis. (Küüdes). Kas
tohtri proua sallib seda, kui lapsed weel ühe
laulu laulawad?

L. proua: Ja ja, miks mitte, ma palun seda;
(lastele) olge head lapsed, laulge mu tütrele
üks weike laul.

Em a: (lastele). Poulame: Armas laps, oh kuule ja.

(Poulawad, lapsed eest ja ema teist häält).

„Armas laps, oh kuule ja:
Ära ilmaš kurja tee,
Sumal taewast ju peal waatab
Igapäe ja alati:
Karda ikka Sumalat.

Äks ju isa kaugele,
Jäi ju ema eemale,
Aga Sumal sinu juures,
Ära teda kurwasta:
Tema palet karda ja.

Ole hea, waga laps
Südame ja eluga:
Iša sõna kuule fina,
Oma ema armasta:
Karda ikka Sumalat.“

(Wõib ka mõne teije laulu laulda, aga selle laulu wiis on
ilus ja sõnad wäga kohalikus).

Elli: Mamma, ilus laul.

L. proua: Tänan teid, teie olete head lapsed, laulge alati ilusaid laulusi ja paluge uskliku meelega Jumalat. (Ema). Teie ärge kurvas- tage liiaste. Jumal ütleb omas sõnas: „Hüüa mind appi ahastuse päeval, siis tahan mina sind jest wälja kiskuda ja sina pead mind auus- tama!“ — Jumalaga! (Emaga kätpidi).

Ema: Jumalaga, hea proua.

L. proua: (laste poole). Jumalaga lapsed. (Eli jätab ka lapse jumalaga).

Lapsed kõik: Jumalaga, proua!

Ema: (lastele). Saadame auulise proua nüüd mi- nema. (Kõik wälja, eesriie langeb).

Meljas järk.

Eisfesead: Woodi tuas nagu ennegi, Eisi woodi ees põlwili ja tänab Jumalat, et terweks saa- nud. Ingel seisab õnnistades Eisi selja taga. Bengal walgustab tuba ja lawa.

1 etteaste.

Eiisi ja ingel.

Eiisi: (loeb palwet). Mina tänan sind, armas tae- wane isa, et sa mind terweks oled teinud. Rõõ- muga kiidan mina sind, südamest laulan sulle alati kiituse laulusid. Ei ma mõtle muude as- jade peale, kui ikka sinu peale. Sina oled ha-

lastaja, armuline ja rikas heldusest. Õnnista, oh taewane isa, ja tee head minu emale ja minu wenna Kustile. Lasu oma helde käega ja rõõmuga häid lapsi ja armast tohtri prouat, kes mind haiguse ajal waatamas käiswad ja mulle palju head tegiwad. Õpeta mind, et sinu tahtmistest aru saan ja sind wara ja hilja teenin. Amen.

(Bengal kustub, eesriie langeb).

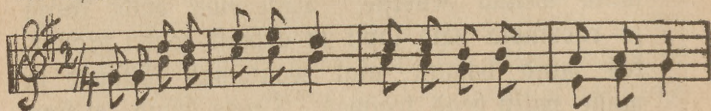
Lõpp.

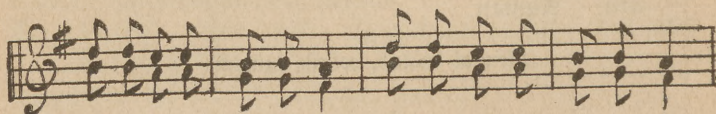
Jõulupuu juures.

(Ringmängu laul).

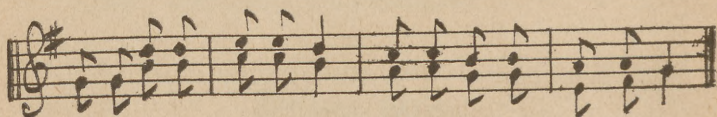
Rõõmsasti.

1. Oh mis ilus ar-mas see, jõu-lu-kuus-ke waa-da-ta:

Siin on õunad i-lu-sad, mai-us-as-jad ma-gu-sad,

pa-ra-dii-si ing-lid ka tulnud kuuske waa-ta-ma.

2. Täewast kostab rõõmu hüid,
Rõõmu igas paigas nüüd;
Küindlad ilul helkimas,
Silmad rõõmul säramas,
Lapsed rõõmsalt laulawad,
Kuuze ümber kõnniwad.

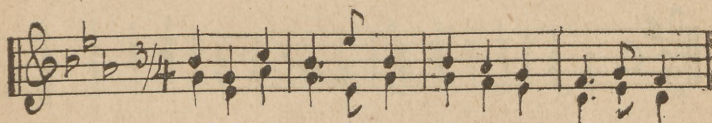
3. Jõulu valgus Jeesus on,
Meie rõõm ja meie õnn,
Teda meie palume
Endi kodu elama:
Tule, Jeesus, meile järe,
Siis on rõõmu igapäe.

Seletus: Lapsed käivad ringi ümber kuuse üksteise kättest finni hoides ja laulavad. Kui aga sõnad, „õunad,“ „maiusasjad,“ „inglid“ ja „küün-lad“ laulda tulewad, siis peawad lapsed neid sõrmega näitama, mitte aga pikalt wõi kaua, waid lühidalt, nagu ikka näidatakse. Kui lapsed sõnu „Teda meie palume“ laulma hakkawad, siis peawad nad käed ülestõstma ja rinna kohal ristis hoidma kuni lõpuni. Tähendada on, et see laul paraja käigu tahtis laulda tuleb ja lapsed kõik korraga sanimuma peawad, nõnda on ta ilus.

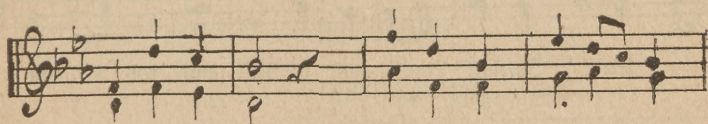
Betlema wälja peal.

(Sõulupuu juures laulda).

Rõõmsasti.

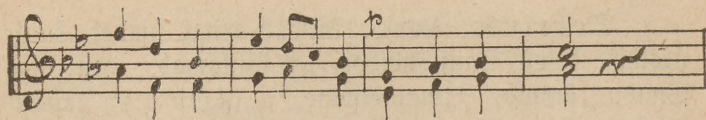
1. Bet-le-ma wäl-ja peal Kar-jat-sed koos on seal,
2. Rõõmsasti laul = wad, Hul-ga = ni hii = a = wad
3. Te = re ja lap = su = ke, Tae-wa = ne tai = me = ke,

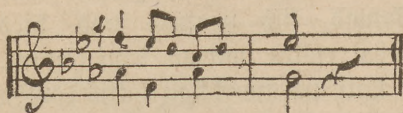
lep = li = kull nii;
Koo = ri = ga nii:
Te = re nüüd Sa!

Hä = kis = te
Jee = sus on
S = ja Sind

la = u-lu hiiid
süü = di = nud,
lä = ki-ta = nud,

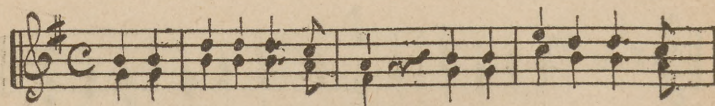
Ba=neb kõit kartma neid: Ing=lid on seal,
 Il=ma = le il=mu=nud, A = bi ta toob,
 Ai=ta = ma hä=da's mind: Te = re nüüd Sa!

Ingliid on seal.
 A = bi ta toob.
 Te = re nüüd Sa!

Armas laps, oh kuule sa.*)

(Sünnib igal ajal laulda).

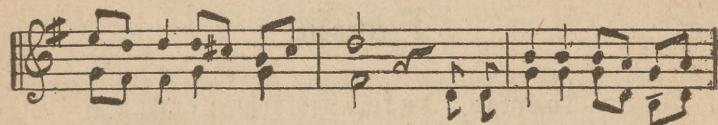

1. Armas laps oh kuule sa, A = ra ilmas fur = ja

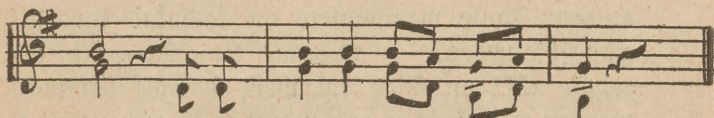

tee; Su=mal tae = wäst ju peal waa = tab i = ga

*) Selle laulu kirjutasin ma ühe wana lauluarmastaja fooli-
 õpetaja käest, kes ta, ei tea misjuuresest noodist ammugi ära kirjuta-
 nud. Hallpea tiitis seda laulu wäga.

päe ja a = = la = = = ti. Te=ma pa=let far = = da

fa, te=ma pa=let far = = da fa.

(2 ja 3 falm on näidendis „Balujad lapsed.“)

Koolilapsed.

Õõbus näitemäng lastele.

Osatised:

Toomas		kooliarulijed poisikesed.
Juku		
Eiisi		poiste õed, Eiisi käib koolis, Eeni õpib kodus.
Eeni		
Tädi,		40 aastane naesterahvas.

Näitekoht: Talutuba.

Sisjesead: Laud akna all, mille ümber lapsed kooli ülesandeid õpivad.

1 etteaste.

Toomas, Jufu, Eiji ja Veeni.

Toomas: (loeb teiste lastega ühes jõminas ja lõpetab kõvasti üteldes). Sgale maendlastele on kasjafad kardetawad sõjamehed. — (Raamatut kofku liities). Ah, lugemise tükk on selge kui wesi, homme hommiku waatan wenefeelt ja reh fendust ja asi on „добра.“ [Kähku püsti tõustes]. Sina Eijifene jäed homme koolis küll kinni, sul ei ole piiblitoo tükk selge, — jittji siis jõmata.

Eiji: Ei jõe ühti, waata et ise koolmeistri kääst kārada ei saa. [Loeb tafa edasi].

Veeni: [Ei saa „r“ ütelda]. Kas koolmeistel on tuli?

Toomas: Mis, mina saan omaga igal pool wälja nagu Rohiwere rehepapp. Mõne aasta pärast lähen sõdatiks ja seal mängin püssiga, nagu fina, Veenifene, oma nufuga. [Näitab näpuga Veenit].

Veeni: Nää! [Näitab naerdes nuffu].

Toomas: Mis näe, minul on ka nuff, lähen toon ta ära. [Vähe maršides teise tuppa ja loeb]: „Разъ, два, три, четыре; разъ, два, три, четыре“ [i. n. e. kuni teise tuppa on saanud].

Jufu: Toomas teeb tempu kui pārdif.

Toomas: [Tuleb maršides tagasi, püis õlal]. „Разъ, два, три, четыре; разъ, два, три, четыре,“ [i. n. e.] „Стой!“ — „Разъ, два.“ — „Кругомъ!“ — „Разъ, два.“ [Böörab näo teiste poole]. Minust saab ohwitser.

Eiisi: Sinul on praegu kõrgem amet, sulane Jaan ütles, et ja sõravad kindral oled.

Toomas: [härkides]. Mis!? Wait! „Молчи!“ —

Waata! [tõstab puust püüsi palge ja sihhib Eiisi poole].

Lapsed kolmekesi: [warjata püüdes]. Toomas, Toomas hull!

Tädi: [teisest tuast koputades]. Lapsed, mis teil seal on? . . .

[Toomas paneb ruttu püüsi kõrwale ja istub].

Eiisi: [kes hirmu pärast ju laua alla on pugunud, hüüab tädile].

Toomas on kui hull türklane, — tahab püüsi lasta. [Tõuseb istuma].

2 etteaste.

Endised ja tädi.

Tädi: [utsest sisse tülles]. No kas te' ei loe!

Juku: Toomas teeb utsinat.

Toomas: Minust saab soldat ja siis kohe ohwitser.

Tädi: Sinust võib kõik saada, kui aga sõnakuulelik oled ja ülesanded alati korralikult ära õpid.

Toomas: Kõik on selge kui wesi!

Tädi: [istub]. Eks katsume järele. Voe, Toomas! [Toomas loeb, aga halvasti, tädi kurjustab ja parandab tihti]. Seesuguse lugemisega pole mina, ega koolmeister sinuga sugugi rahul.

Veeni: Kas koolmeistel on kuli?

Tädi: Hääde ja sõnakuuleliku laste wastu ei ole koolmeister ialgi kuri, ta karistab ainult hoole-

tuid ja sõnakuulmata lapsi. [Tooma poole]. Sina, Toomas, pead hommen jeda tükki selgesti lugeda mõistma, muidu läheb sinuga halvasti.

Toomas: Jah, tädi, õpin selgeks kui wesi. [Istub ja loeb tasa].

Tädi: Noh, Viisi, kas piibliloo tükk peas?

Viisi: Jah. [Lueb tädi ette ja jutustab Jeesuse ristimisest].

Tädi: Hea küll. [Jutule]. Aga Juku, kuida sinuga lugu?

Juku: [seisab tädi ees ja loeb peast].

Poisike põllul.

Jsa jul on hobu seal,
Ader on jul' ka;
Künnad üksi põllu peal
Ilma abita.

Jsa, siin ma abiks jul'
Tahan olla ju:
Too ja wäike hobu mul',
Wäike jahk ka too!

Naks kaks meist kändmas meest —
Ise ütlid ja —
Kaks siis kõrt ka ühe eest
Annaks helde maa.

[Jakob Tamm].

Tädi: See on ilusti peas. [Juku istub]. Aga Leeni, mis sina siis tegid?

Leeni: Waatasin pilta ja kuulasin, mis teised lugesiwad.

Tädi: Õppige kõik hoolega, [tõuseb püsti] teie olete
koolilapsed, — õppimine teeb targaks. —
Ma lähen natukeseks aida juure, teie mõite selle
aja priid olla, — ärge aga pahandust tehke.
Lapsed kõik: Ei tee, tädi. [Tädi ära].

3 etteaste.

Lapsed neljakessti.

Toomas: [tuleb hüpates laua äärest ära]. „Разъ, два,
три,“ oleme kõik prii! [Salaga vastu maad liitues]
Laulame sõja laulu! [Teised tulevad laua äärest ära]

Zufu: Minust saab moosikant, mina puhun pasu-
nat.

Toomas: [ärjtitult]. Mõel kätte ja laul ette! —
[Toomas mõtab mõega [puust], Zufu pasuna; Viisi ja Veeni
seisavad kõrva ja laulavad. Toomas mehib hüpates mõd-
gaga taktit, Zufu puhub pasunat mõi sarve: tiuta, tiuta
]. n. e.]

[Laulavad]:

Hurra, waprad wennad,
Meid kutsub isamaa,
Meid kutsub nüüd Keiser,
Sest ülesse, hurra!
Meid priius kannab kotta tiibadel
Ja annab waprust, waimustust südamele.

Et tulgu mis tuleb,
Ei ehmata see meest,
Me niidame kõik nii

Kui rohu maha eest!
Meil süda rinnus, käes püss ja piif,
Sest ole täitsa julge, oh Weneriif.

Me Tsar ja Tsaritsa
Rad kõrgeft' elagu!
Teil' tussub me' süda
Ja Teile hüüab suu:
Hurraa, hurraa! Et kõrgeft' elage!
Te' lipu all me' waenlased wõidame!

[M. Grenzstein.]

[Selle laulu wiis on S. Kappeli „Kooli-laulmise“ raamatus
№ 70 leida].

4 etteaste.

Lapsed ja tädi.

Tädi: [On wiimise laulu salmi ajal jisse tulnud, ütleb laulu
lõpul]:

Mis te' teete lapsukesed,
Kulda kallid kupukesed?

Toomas: Mõusime siia ringi,
Mõgasime sõja-mängi.

Tädi: Teie laul on wäga kole,
Mõjal jugu aru pole:
Seinad aina wärijewad,
Kõrwad kuuldes käärijewad.

Toomas: See on ütlemata tore!

Eiisi: Ega meil sest süüdi ole:
Toomas tahtis sõja-mängi,
Säädis meid siin kofku ringi. —

Suku: Pajun on mul üsna kena,
Hüiab teine hästi läna. [Waatab pajunat].

Tädi: Tehke ikka tšamini,
Waišjel wiifil, wiifakasti.

[Armfasti]. Kuulge, lapsed, mul on teile,
Mist asja ütelda. —
Teie kohus oleks tõesti
Selle pääle mõelda.

Toomas: Mis meid käsib, tädise?

Eiisi: Täita kohe tahame.

Tädi: Käskimisest pole juttu.

Toomas: Ütle tädi, ütle ruttu! —

Tädi: [seletades]:

Teadke, ülehomme tuleb
Teie emal sünnipäew,
Tehke, et see päew siis oleks
Temale üks rõõmupäew.
Tehke, mis te' teha võite,
Andke, mis teil anda on:
Laste kingist emal tõesti
Ütle mata rõõm ja õnn.

Eiisi: Kujun kindad emale.

Toomas: Punun korwi temale.

Suku: Saulan laulu emale.

Leeni: Ma lõõn lafsu emale.

Tädi: Tunnete, mis hea on teha,
Tehke teoks jedamaid;

Sätke halwad kumbed maha:
Armaštage wanemaid. [Ara].

5 etteaste

Eiisi: Ma lä'en juka lõnga tooma.

(Eiisi ja Veeni lähemad ära].

Juku: Eähen laulu õppima. [Ara].

Too mas: Tõttan forwi punuma. (Wõtab nurgast püssi
õlale ja läheb]. „Разъ, два, три, четыре же.

[Gesritie langeb].

Lõpp.

Koolilaste laul.

[Mängides laulda].

1. Oh kui hea ja armas see
Koolis käia lastele.

Kammitud ja puhtaks pestud
Käed ja filmad, kael ja kõrwad,
Ja üks puhast tasku rätik
Ei pea iol puuduma.

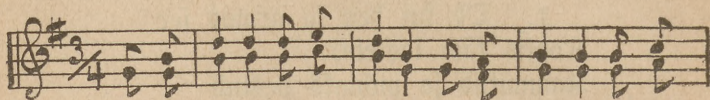
2. Oh kui hea ja armas see
Koolis käia lastele;
Seal nad palju õpivad,
Mis neid targaks tegewad.
Kudas õndjaks saada ka
Õdin ma koolis õppida.

[See laul on lauluga „Õdulupuu juures“ ühe wiisi peal].

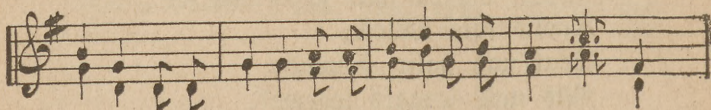
Seletus: Lapsed seijawad ühes koos, weifse-
mad ees, suuremad tagapool, aga mitte wäga üks-
teise ligi. Kui sõna „kammitud“ lauldaske, siis on
waja parema käega juukseid mööda üle pea libis-
tada, aga sõnade „puhtaks pestud käed ja kõrwad,
kael ja filmad“ ajal peab käja näitama, kui peseks
neid, nõndasama ka „kõrwad, kael ja filmad“ ajal.
Kui aga sõna „rätik“ laulda tuleb, siis peawad kõik
lapsed rätikut üles tõstes jeni näitama, kuni esimene
salm lõpetud on. See kõik tuleb ühe korraga ja
ühte moodi teha. Deine salm lauldaske ilma mingi-
juguſe tegewuſeta läbi.

Tõllumehe laul.

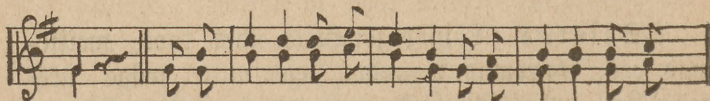
(Kõngmängu laul).

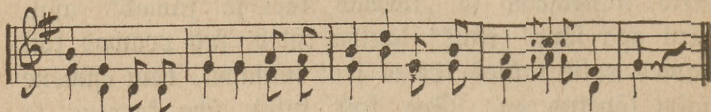
1. Teate	fuidas	i = ja	külwab, teate	fui-das	i = ja
2. Teate	fuidas	pe-re	lõi-fab, teate	fui-das	pe-re
3. Teate	fuidas	reh-te	pefstaks, teate	fui-das	reh-te
4. Teate	fuidas	wesfil	tantaks, teate	fui-das	wesfil
5. Teate	fuidas	töomes	puhfab, teate	fui-das	töomes

külwab, teate	fuidas	i = ja	wil-ja	wälja	pe = ale	kül-
lõi-fab, teate	fuidas	pe-re	wil-ja	wälja	pealt ära	lõi-
pefstaks, teate	fuidas	ta-lu	tu-as	parjilt	reh = le	pefs-
tantaks, teate	fuidas	pikad	fo-tid	wes-fi	pe = ale	tan-
puhfab, teate	fuidas	wäind	töomes	felle	pe = ale	puh-

wab?	Waate	nõnda,	waate	nõnda,	waate	nõnda,	waate
fab?	"	"	"	"	"	"	"
taks?	"	"	"	"	"	"	"
taks?	"	"	"	"	"	"	"
fab?	"	"	"	"	"	"	"

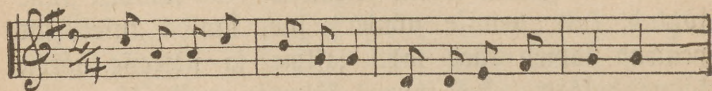

nõnda,	waate	nõnda	i = ja	wilja	wäl-ja	pea = le	külwab.
"	"	"	pe-re	wilja	wäl-ja	pealt ära	lõi-fab.
"	"	"	ta-lu	tu-as	parjilt	reh = le	pefstaks.
"	"	"	pikad	fo-tid	wes-fi	pea = le	tantaks.
"	"	"	wäind	töomes	felle	pea = le	puhfab.

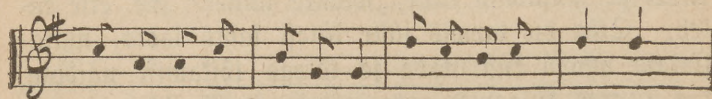
Seletus: Lapsed võtavad üksteise käest kinni ja teevad ringi, mis peale laulma, ühes sellega ka laulu tahti järele käima hakkavad. On lauluga sinna jõutud, kus „maatke nõnda“ jne. laulda tuleb, siis peavad lapsed käed lahti lastma ja üksteise järele käima hakkama, kus juures külwaja noodi käega wi-
sata tuleb, nagu esimene salm seda nõuab. Võpeb salm, siis võtavad lapsed jälle endist moodi kätest kinni ja laulavad kuni „maatke nõnda“ jne. ette tu-
leb. Siin on tarvis jälle kätest lahti lasta, wilja-
lõikaja moodi küürutada ja kätega lõikamist näidata, kus juures külgepidi ringi järele edasi nihkuma peab. On see salm otsas, siis algavad lapsed kolmat salmi nagu esimestgi. Siin tuleb „maatke nõnda“ jne. laulmise ajal näidata, kuida reherabaja wihku rabab: kahe käega parema õla pealt ettepoole lüüa. Seda mõivad lapsed seistes teha ja laulda. Neljas salm algab jälle ringis käiguga peale, kus „maatke nõnda“ jne. ajal fotikandjat näitama peab. Selleks peavad lapsed kätest lahti lastma ja pool küirakil üheteise järele käima ja kaks kätt parema õla peal hoidma, nagu oleks kott tõesti kanda. Viienda salmi ajal tuleb näidata, kuida töömees puhkab. Siks lastewad lapsed kükatile ja panewad pea wildatile kae peale, ehk heidawad, kui koht puhas, küljeli maha, päd kae peale toetades. Kõik tegemine selles mängus peab forraga ja ühemoodiliselt jõudima.

Ну, ребята, маршъ, домой.

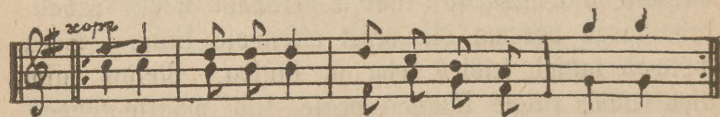
(хороводная пѣсня).

1. Ну, ре-бя-та, маршъ, домой, вольно въ разсыпную,
2. Было время царь смотрѣль, молвилъ намъ спасибо,
3. Громче музы-ка, гу-ди, ве-се-ло съ то--бо--ю,

Службу кончи --- ли и пой, Гарькнемъ уда -- лу -- ю:
Въ битвахъ полкъ нашъ не робѣль, Въ нуждахъ ракъ былъ рыба:
Слышь рети-во --- е въ груди, Словно рвется къ бою:

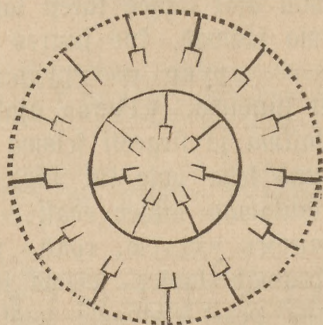

Трай рай, ри-та-тай, Гарькнемъ у - да --- лу -- ю.
" " " Въ нуждахъ ракъ былъ ры-ба.
" " " Слов--но рвется къ бо -- ю.

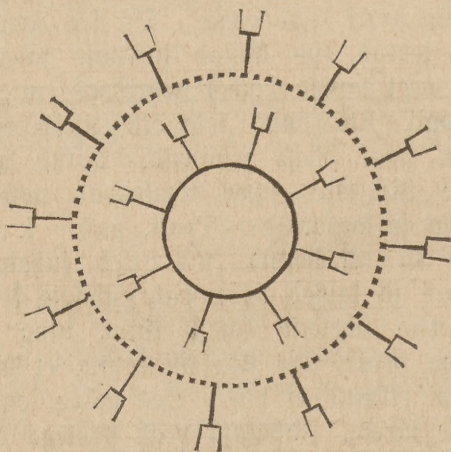
Seletus: Lapsed teemad kaks ringi. Weikse-
mad lapsed seisawad teespool weiksemas ringis, juu-
remad teises ringis wäljaspool ja hoiawad üksteise
kätest finni. Kui mängu juhataja «разъ, два» ette
lugenud on, siis hakkawad lapsed lauldes ringi käima,
esimene ring paremale, teine pahemale poole. Kõik
peab aga laulu tahti järele marsšimine olema. Kui
salm lõpule saab ja lapsed sõnad «Гарькнемъ уда-

лую« laulnud on, siis hüüab juhataja tahti järele «разъ, два», mill ajal lapsed kätest lahti lastavad ja «смирно» seisma jäävad, kus juures ka käed rinnale tõmbavad — «руки на грудь.» See peab ruttu ja elavalt sündima. «Разъ» ajal peavad lapsed käed lahti lastma ja sirgesti seisma jääma, kuna «два» ajal muud teha pole kui käed rinnale tõmmata. Nüüd laulavad lapsed edasi: «Трай, рай, рита-тай гарькнемъ удалую, трай» j. n. e. Reid sõnu lauldes peavad lapsed seisma ja laulu tahti järele käed rinna pealt ettepoole viisama ja jälle tagasi tõmbama. Nimelt nõnda: «Трай» üteldes käed ette, «рай» ajal jälle rinnale j. n. e. (Выбрасываніе рукъ впередъ). On see jagu nõnda lauldud ja tehtud, siis hüüab juhataja jälle «разъ, два», mis ajal lapsed ümber pööravad, nii, et näod seal seisavad, kus enne selg oli (крутомъ), kuna käed rinna peal edasi seisavad. Nüüd viisavad lapsed jälle käsi ette, ning tõmbavad neid tagasi, nagu ennegi ja laulavad: «Трай, рай,» j. n. e. On teine kord ka nii tehtud, siis ütleb juhataja jälle «разъ, два» ja lapsed pööravad endisele kohale tagasi, võtavad üheteise kätest kinni, ning algavad teise jalmiga peale, aga ikka nii kõhku, et laulu taht mitte veeläbi rifutud ei saa. See mäng on lastele väga meele järele. Juhataja peab hoolega õpetama, et lapsed kõik ühte moodi ja ühe forraga seda ära teevad, mis teha on, siis on ta ka ilus ja lõbus.

I ford.

II ford.

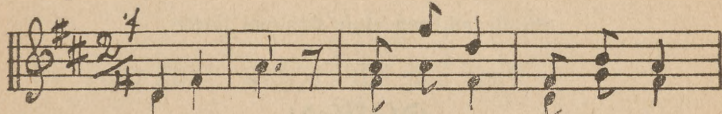

Ringide seisuford kätte väljamistamise aeg.
 (—□) Sarnane märk tähendab last väljasiru-
 tatud kättega.

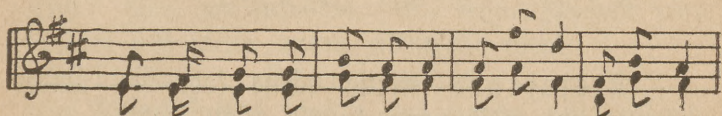
Kemadel.

Kergelt.

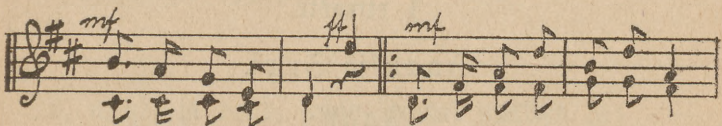
Kahest laulust kofku pandud.

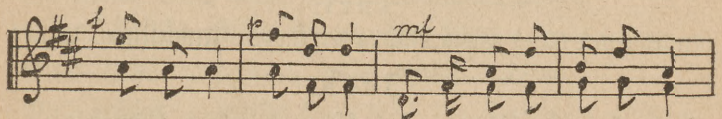
1. Ke-wa = de, ke = wa = de, lau = lu = ga,
2. Eil = le leh, lil = le leh, kan = na fa,

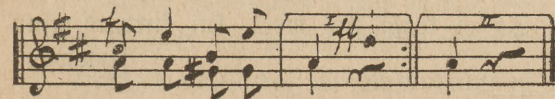
te = re = tan sind röö-mu-ga, lil = le = ke, lin = mu = ke:
mus-tad mu = red mi = ne-ma, kõ = la fa lau-lu = ke

hüü = a mi-nu = ga. Jah! tra-la-la la, tal-la = la
ü = le il = ma, maa. Jah! " " "

hüü = a fa tral-la-la, tral = la = la = la tral = la = la,
kõ = la fa " " "

hüü = a mi-nu = ga. Jah! =ga.
ü = le il-ma, maa. Jah! maa.

Snnetumad mehed.*)

Lühike näidend elust Krölowi järele.

Osafised:

Saan, Süri ja heinalooline.

Sisjesead: Metša äärne koht; — ümber
mängu lawa võib noori kuuska püsti seadida.

1 etteaste.

Saan ja Süri.

Saan:

(tuleb karkudega kõndides). Do, tere kah, wa Süri!

Süri:

(tuleb teisest küljest vastu, kepp ja kott käes). Sumalime, Saan!

Saan:

Roh, kuidas, jõbrake, sul käbarad nüüd käiwad?

Süri:

Oh, wend! Sa ei teagi siis weel, kui kurnwad minu
[päewad?

*) Snnetumad mehed, Saan ja Süri peawad wanapoolseid
mehi kujukutama. Poisikestele on tarwis habemed ette sääd. Selle
loo kohta on raamatus „Krölowi mõistulaulud“ pilt, lehek. 72.

Mind Sumal karistas: mu maja põles maha. . .
Mis muud kui hulgu nüüd, kas tahes ehk ei ta!h!

S a a n:

Di, paha küll! Kust võttis tuli idu? —

T ü r i:

Kust? Pea, ma jutustan. Ma tegin Tõulufs pidu,
Keskööl just läksin andma hobustele toitu,
Tõtt ütelda, ma olin üsna purjus,
Mul küinal kuffus läest — kus peasin, sest mul aita
Ei enam nüüd — kuid maja, wara jõi mult tuli, hurjus!
— Kuis elad aga sa?

S a a n:

Oh, wend, sa näed, mind Sumal nuhtles ka:
Ma käin ju karguga! (Waatab ise kargu peale.)
Et elama weel jään, see üsna imelugu:
Ma Tõulufs läksin tooma õlut jugu,
Kuid enne rüüpasime, pühi wastu wõttes,
Me' tublist „elutilka.“
Et aga tuli'p jattuks humalate hulka,
Ma küindla kustutasin keldri töttes; —
Mind redelilt nii tõukas wana sarwiline,
Et murdus jääreluu, ja sellest ajast ju
Nüüd olen õnnetu!
Et siisje jäi mul hing on tõesti imeline.

2 etteaste.

Zaan, Türi ja heinalooline.

Heinalooline:

(tuleb sumises riides, reha käes).

No noh! Te, sõbrad endid sõimake!
Kas teate ka, kui õigust ütleme,
Kas see siis ime oli,
Et Türil põles maja ja Zaan käib karkudel?
Sest kahjutegemaks saab joodiku käes tuli,
Ja pimedas on lugu hullem veel.
(Reha õlale tõstes). Ma lähen loole,
Metsa poole (ära).

Zaan:

Oh wiin, oh wiin!

Türi:

Ea ristirahwa piin!

(Lähewad edasi, Zaan ühte, Türi teise külgi).

Gesriie langes.

Elamad pildid.

Elamad pildid on rahwa seas alles väga tundmata asjad. Nende kofku seadimine nõuab luulelist ilutundmist. Elamateks piltideks nimetakse neid jellepärast, et iga pilt elawaißt inimestest ehk taimedest korralikult ette jäetakse; nad on ilusad maadata, mõjuvad tungiwalt tundmuste peale ja jääwad unustamata meelde. Et jelles raamatus, näidendis „Valujad lapsed“ üks ingel ette tuleb, siis püian ma, nii hästi, kui see mul võimalik, juhatust anda, kuidas selle ingli abil elawaid pilda näidata võib. Eawa peab metja näitama, umbes nõnda, nagu mängus „Õnnetumad mehed“ tarwis on. Pildid, milledest ma siin räägin, on paaris kohas koolipidudel näidatud ja rahwa poolt kiitust leidnud.

a) Raitse ingel.

Siin on üks pois- ja teine tütarlaps tarwis. Pois püüab liblikat, tüdruk korjab lillesid. Ingel seisab nende selja taga. Pikem seletus ühes pildiga on „Eastelehes“ 1905 № 1. Waadatagu sealt, see õpetab rohkem kui pikad seletused.

b) Eawa koor paradiisi aias.

Eawa pealne tuleb paradiisiks muuta. Eawa ette äärde peab rida tubaseid lillesid potidega pane-

ma. Kuuskeede külgi pandagu paberist tehtud juuri lille õiji. Kooris on neli ingliti. Kõik neli ingliti peavad nõnda wälja ehitatud olema, nagu eespool näidendis „Palujad lapsed“ käsatakse. Kolm ingel (tütarlast) seisawad reas; kätte peal hoiawad pikka paberilehte, mis noodiks on. Seht olgu umbes 8 tolli lai ja 7 jalga pikk, nii et lehe otjad mõlemilt poolt kätte alla rippuma ulatawad. Neljas ingel, teistest natuke kõrgemal wõi pikem, seisab teiste selja taga. Tema peab tiimadega olema. Tiimade pikkus ligi 5 jalga, kinnitatakse kapi külge; neid hoiab üks weike laps neljanda inglise selja taga parajal kohal ülemal, aga nii, et hoidjat ei paista. Kepp olgu nii pikk, et ots wasta pörandat seisab. On nii kõik seatud, siis tõstab tiimadega ingel oma käed natuke ülesse teiste päade kohta, nagu õnnistaks ta neid. Kõik neli waatawad nüüd noodi lehe peale ja hoiawad juuri lahti, nagu laulmise juures tarwis. Silmi ei tohi pildiks olewad inimesed mitte pilgutada, ei ka muud kohta liigutada. Nüüd kustutatakse tuled ära ja bengal pannakse põlema ning eesriie tõuseb pildi eest ära. Sõis oleks, kui mõlemil pool koori üks juur õitsem lill seisaks. Pildi nähtawale tulemise aeg hakkab koor kujukilt warjulisest kohast laulma: „Et laulge nüüd, oh lapsed Jumalale,“ mis K. A. Hermann „Sõu-häältes“ trükitud on. Wõib ka mõnda muud laulu laulda, ehk koguni ilma lauluta pilti näidata. Kui paar jalga lauldud, siis langeb eesriie ja kustub bengal.

c) Üst, armastus, lootus.

Selles pildis on kolm ingelt. Kaks seisavad kõrgu, ühel neist on punaseks wärwitud, papist wäljalõigatud jüda (☩) käes hoida, teine aga peab laewa ankurit püüsti enese ligi ja ees hoidma. Ankur olgu ligi 3 jalga kõrge, lauast ehk papist wälja lõigatud ja roheline paberiga üle fleebitud, ehk rohelisteks wärwitud. Kolmas ingel on tiwadega, teistest kõrgemal, toetab jalaga (nagu trepist ülesse astujal) ligi olewa weikse pingi wõi mõne aluse peale. Parema õla kohal, wiltu üle rinna hoiab ta risti (†), mis umbes 3 jalga pikk, walgeteks wärwitud ehk walge paberiga üle fleebitud peab olema. On tiwadega ingel nõnda seismas, siis jäeb ennast pahemal pool olem ingel, parema käega (küünarnukist saadik) keskmise ingli põlwe najale toetades, wähe paremale poole wildakile seisma, kuna pahema käega ankurit enese ees ja lähedal hoiab. Teiselpool olem ingel lasseb end ka wähe keskmise ingli najale ja hoiab jüdant käes. (Süda umbes 3—4 tolli lai). On nii kõik seatud, siis peawad kõik kolm ingelt ülesse, ütleme paar jülda eemale maja lakke ühe koha wõi punkti peale waatama. Bengal pannakse nüüd põlema, eesriie tõuseb.

d) Ohtu rahu kuulutamine.

Selles pildis on üks ingel paradiisis näha. Parema käega hoiab ta palmi lehte õla kohal. Et aga seda lehte naljalt jaada ei ole, siis muretsjetagu selle

tarmis piff sõnajala leht ja kuiwatatagu see papi tükide wahel ära, siis on ta wäga sünnis pruukida. Parema käega peab ingel nikeldatud pasunat finni hoidma, mille ots suus seisab. See peab ta ülesse waatama ja hästi waikne olema. Pasun (harilik, plekk laste mängu pasun) olgu vähemalt 1 jalg piff, mis poodist ostes 20—30 kop. maksab. Seda on ka näidendis „Koolilapsed“ tarmis. Hüüatada ei tohi ingel pasunat mitte. Tuleb pilt nähtawale, siis hakkab keegi warjult laulma: „Oues armsast linnud laulsid“, mis J. Kappeli „Kooli=laulmise raamatus“ № 79 all leida on. Võib ka mõnda muud laulu laulda ja kui võimalik mitme häälega.

Mõned märkused.

Kõige ilusam bengal, nagu proovitud, on punase tulega. Kes ise bengali walmistada tahab, see waadaku raamatust „Slu-tuled“ seda järele, kirjutanud: Vili. Tähendama peab ka, et inglite riided ka rooja karmu, ehk taewa karmu sinakad wõivad olla. Mismoodi inglid riides peavad olema, seda võib sagedasti trükitud piltide pealt näha. Selge on, et iga pidu toimepanemine kauniste waewa ja vähem ehk rohkem kulu wõtab. See kõik ei tohi meid heast asjast eemale tõrjuda, „kes waewa ei näe, see taewa ei saa“, — „kes kahju kardab see õnne ei leia.“ Armsad lapsed, auustatud kooliõpetajad, lastewanemad ja pidude toimepanejad, tarwitage seda raamatut lahkusega.

Armsad lapsed!

See kallis mees, kes teile selle raamatu firjutas, ei ole enam elawate firjas, ta puhkab juba waitjes hanaš oma wiimast rahulist und! Ta oli terwe, priške, tubli ja rõõmus; seal tuli ootamata surm ja riijus ta armuta meie keskest ära. Meie armas sõber, Hans Kulbusch, suri 20. juunil 1905. Teda lasi üks ettemaatmata inimene püssiga maha. Walus on seepeale mõtelda, et niijuguine äfiline ja hirmus ots meie wenuale osaks sai; kuid see kurb juhtumine peab meile tõigile meeletuletuseks olema, et surm ka meile ootamata võib tulla: meie peame seepärast aegjaste endid wiimse tunni wastu ettevalmistama. — Täagu see raamat teile, armsad lapsed, kaunist mälestuseks ja armsaks meeletuletuseks teie lahkunud sõbra peale, kes ise lapsi on väga armastanud ja nende kasuks hoolega tööd teinud.

Hind 15 top.